

Inatsisartunut ilaasortat, Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqtigiit

Nassiunneqartoq e-mail-itut uunga: inatsisartut@inatsisartut.gl

§ 37 naapertorlugu apeqquteqaatinut nr. 274-imut Kuannersuit pillugit akissutit

Asasara Aqqaluaq B. Egede

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqquteqarputit sammisanut Kuannersuarnut attuumassuteqartuni. Apeqqutitit uannut akisassanngortinneqarsimapput.

Apeqqut 1:

Aatsitassanik qaqtigoortunik, tassalu uran-imik piiasoqalissappat nalunaarusiat tunngavigalugit akuersinerup kingorna mingutsitserujussuarsinnaaneq qaqugukkulluunniit pisinnaasoq Naalakkersuisut isumaqatigaat?

Akissut:

Pinnngortitamut Avatangiisinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisup apeqqut taanna akissuteqarfigaa, imaattumik:

Naamik, tamanna Naalakkersuisunit isumaqatigineqanngilaq. Naalakkersuisut ilaatigut mingutsitsinernik pinaveersaartitsiniarlutik aatsitassarsiorfinnut avatangiisit pillugit qaffasissorujussuarnik piumasaqaateqartarput.

Suliassanut aatsitassarsiornermut inatsimmi piumasaqaatinik naammassinniffiunngitsunut akuersissutinik tunniussisoqarneq ajorpoq. Aatsitassaarsiorfiit tamarmik aatsitassarsiornermut inatsit naapertorlugu ilaatigut suleriaatsinik avatangiisinut pitsaanerpaanik, teknikkimik aammalu pissarsiarineqarsinnaasumik pitsaanerpaamik atuisussaapput, aammalu suliassat naapertuuttumik nunanilu tamalaani suleriaatsit akuerisaasut pitsaasut naapertorlugit suliarisussaallugit. Aatsitassat pillugit ingerlatallu tamatumunnga pingaarutillit pillugit inatsisartut inatsisaanni nr. 7-imi, 7. december 2009-imeersumi (aatsitassanut ikummatissanullu inatsit) ilaatigut § 1-imi aamma kapitalit 13-imi, 14-imi aamma 15-imi aalajangersakkani tamanna allassimavoq.

07-11-2018
Sagsnr. 2018 - 21905

Postboks 1601
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
E-mail: isiin@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Apeqqu 2:

Uran-imik piiaanissami avatagiisinut sunniutaasussanut nalilersuineq pillugu nalunaarusiaq massakkut tunniunneqartoq Naalakkersuisunit naammattutut pitsaasutullu isigineqarpa?

Akissut:

Pinngortitamut Avatangiisinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisup apeqqu taanna akissuteqarfigaa, imaattumik:

Maannarpiaq ASN-imut nassuiaammut missingiut nassiunneqarsimavoq. Missingiut *“Kalaallit Nunaanni saffiugassanik atuinermut ASN-imut nassuiaasortarnermut maleruagassat, Aatsitassarsiornermut oqartussaasut 2015”-mut naapertuutinngilaq.*

Maleruagassat www.naal.gl aqputigalugu tamasumik ammasumik saqqumitinneqarput, uani: <https://naalakkersuisut.gl/kl-GL/Naalakkersuisut/Naalakkersuisoqarfiit/Natur-Miljoe/Miljoestyrelsen-for-Raastofomraadet>.

Apeqqu 3:

Uran pillugu apeqqu annertoq naalakkersuinikkut matoqqasorujussuarmik ingerlanneqartoq qanoq iliorluni inuiaqatigiinni ammanerusumik oqallisigineqalernissaa Naalakkersuisut iliuuseqarfiginiarpaat?

Akissut:

Aatsitassanut inatsisip aalajangersaavigai inatsisitigut killiliussassat inuiaqatigiinnik aatsitassarsiornermik suliniutini akulerussisarnissamik, taamalu aamma Kuannersuarni uran-imik piaasoqalissagaluarpat pilersaarutinut tunngatillugu.

Inatsisartut 2014-imi upernaakkut ataatsimiinnerani aalajangiunneqarpoq aatsitassat pillugu inatsimmi piumasaqaat ulluni 35-imi piareersaataasumik tusarniaasarneq pillugu piumasaqaat ilanngunneqassasoq. Piareersaataasumik tusarniaasarneq inissisimasarpoq tamanut ammasumik sapaatip akunnerini 8-ni tusarniaasoqarnissaa sioqqullugu, taamaattumillu tusarniaasarnermut tassunga tapertaasutut isigineqartussaalluni. Aatsitassarsiornermut inatsimmi ilassusiinerup siunertarisimavaa periaatsimik aallartitsinissaq qularnaarisussamik innuttaasut siusissumik akulerunneqartarnissaannik aatsitassarsiornermi suliniummi ineriartortitsinermi.

Aatsitassanut inatsimmi §§-ini 73 aamma 76 naapertorlugit ingerlatseqatigiiffiup pisussaaffigaa avatangiisinik nalilersuineq pillugu nalunaarusiorneq (AAN) aamma inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiorneq, aatsitassarsiornermi suliniutaasoq naatsorsuutigineqarpat avatangiisunut imaluunniit inuiaqatigiinni pissutsinut annertuutigut sunniuteqarsinnaasutut.

Piareersaataasumik tusarniaaneq 2014-imi ingerlanneqarpoq avatangiisinik nalilersuineq pillugu nalunaarusiornissamut aamma inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiornissamut suliassat allassimaffiannik missingersuusiamik suliaqarneq (Terms of Reference), suliassat allattorsimaffiattut annertusisatut taaneqarsinnaasoq. 2014-imi piareersaataasumik tusarniaanermut atatillugu tamanut ammasumik tusarniaanertut ataatsimiititsisarnerit ingerlanneqartarput, qularnaarumallugu ammasumik oqallittoqarnissaa aatsitassarsiornikkut suliniutinngorsinnaasumut sunniutaasinnaasut pillugit ammasumik oqallittoqarnissaa qularnaarumallugu. Ataatsimiititsinerit taakkua illoqarfinni aamma nunaqarfinni immikkut uran-isiulersinnaanermi attuumassuteqarsinnaasuni ingerlanneqarput. Piareersaataasumik tusarniaaneq nammineq ullunik 35-inik sivisussuseqarpoq, aatsitassarsiornermut inatsimmi piumasaqaataasutut. Piareersaataasumik tusarniaanerit tunngavigalugit ingerlatseqatigiiffik atuakkiamik qaqortumik taaneqartumik suliaqarpoq, innuttaasut oqaaseqaataannik ingerlatseqatigiiffiullu taakkununga akissutaanik imaqartumik. Atuakkiaq qaqortoq suliassat allattorsimaffii pillugit tamanut takusassiarineqarpoq Naalackersuisut tusarniaasarnernut qppersagaanni. Taamaasillunilu taakkua ammapput innuttaasunut soqutiginnittunut link-i una aqutigalugu: <https://naalackersuisut.gl/kl-GL/Tusarniaanerit/Tusarniaanerit-pereersut/2014/Kuannersuit-forhoering>.

Avatangiisinik nalilersuineq pillugu nalunaarusiassamut aamma inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiassamut missingersuusiat tamanut ammasumik tusarniaassutigineqassapput aatsitassat pillugu inatsimmi § 87 b naapertorlugi. Tassami paaasinnanermut akuersissummik Naalackersuisuniit akuersissuteqartoqarsinnaalersinnagu inaarutaasumik tamanut ammasumik tusarniaasoqqaartussaavoq avatangiisinik nalilersuineq pillugu nalunaarusiamik aamma inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiamik, sapaatip akunnerinik 8-nik minnerpaamik sivisussuseqartussamik. Tusarniaanerlu taamma aamma malitseqartussaavoq innuttaasunik ataatsimiititsisarnerinik illoqarfinni aamma nunaqarfinni ingerlatsinerimut immikkut attuumassuseqarfiusussani, qularnaarumallugu soqutigisaqartut kikkut tamarmik periarfissaqarnissaat ataatsimiiffimmut ornigullutik suliniut pillugu paasissutissanik pisariaqartunik

pissarsisinnegarnissaat. Avatangiisinik nalilersuineq pillugu nalunaarusiaq aamma inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiaq Naalakkersuisunit aammattaaq akuerineqartussaapput. Tusarniaaviusuni ataatsimiinnerni saqqummiussisoqarlunilu agguaassisoqartassaaq naqitanik saqqummiussanik powerpoint-inik, kalaallisut aamma danskisut suliaasunik. Saqqummiussisoqareerneranilu innuttaasut periarfissaqartassapput apeqquteqarnissamut GME-mit sinniisunut, arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunut ilisimatuunut immikkut ilisimasalinnut aammalu Naalakkersuisunut ilaasortanut.

Ataatsimiititsinerni siuliani pineqartuni Naalakkersuisut qularnaartussaavaat ammasumik oqallittoqarsinnaanera, toqqaannartumillu isumagalugu sammiviit assigiinngiaartut oqallisigineqartarnissaat, oqallinnernilu immikkut ilisimasallit ilisimasaasa tapertaasarnissaat.

Ilanngullugulu Naalakkersuisut innersuussinnaavaat § 37 naapertorlugu apeqqutip nr. 293-ip 2015-imi parteeqatinneersup suliarineqarsimanera, innuttaasunik peqataatitsisarnerni periaatsit pillugit aatsitassarsiornermi suliniutit aatsitassanut inatsit naapertorlugu suliarineqartarnerannut atatillugu.

Apeqqut 4:

Kuannersuaq Narsap illoqarfianut taamak qanitsigisumik inissisimanera aatsitassarsiorfinniit allaniit immikkut pillugu mingutsitsinissamik pinngitsoortitsiniarluni piumasaqaatit Naalakkersuisuniit sukateriffiginiarneqarpat?

Akissut:

Pinngortitamut Avatangiisinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisup apeqqut taanna akissuteqarfigaa, imaattumik:

Piumasaqaatit pisariaqartut Naalakkersuisunit piumasaqaatigineqassapput. Aatsitassalerinermut inatsimmi piumasaqaatinik naammassinniffiunngitsunut – akuersissuteqarneq ajorpoq imaluunniit suliassanut akuersissutinik tunniussisoqarneq ajorpoq. Aatsitassarsiornermut inatsit malillugu aatsitassarsiorfiit tamarmik ilaatigut suleriaatsinik avatangiisinut pitsaanerpaanik aamma teknikkunik pissarsiarineqarsinnaasunik pitsaanerpaanik atuisussaapput, aammalu suleriaatsit nunani tamalaani pitsaasutut akuersaarneqartut naapertorlugit naapertuuttumik suliarineqartussaallutik.

Apeqqu 5:

Aningaasarsiorfissanik nutaamik aamma suliffissanik nutaanik pilersitsiniarneq Kuannersuit ammassanngikkaluarpata nunatta kujataani suut Naalakkersuisuniit periarfissatut isigineqarpat?

Akissut:

Naalakkersuisooqatigiinnut anguniagaavoq nunarput aningaasarsiorfik immiut napatissinnaanngoriartussasoq, aammalu nunatsinni inuussutissarsiuutit assigiinngitsunut samniveqarlutik ineriartortinneqassasut. Naalakkersuisut suliniuteqarfigaat anguniakkat inuussutissarsiorfik ineriartortitsinissamik tamatumani atugassarititaasunik, suliniutit assigiinngiaartut aqutigalugit. Assersuutigalugu Aningaasanut Inatsisikkut kommunini suliniutinut assigiinngitsunut tapiissuteqartoqartarpoq, kiisalu aamma nioqqutissiorfinnut nunaqarfinni isorliunerusunilu tunitsivittut ingerlatsisunut.

Naalakkersuisut aammattaaq inuussutissarsiuutit tapersersortarpaat inuussutissarsiorfik avammut nioqquteqarnerup siuarsarneqarnissaa, kiffartuussinermik isumaqatigiissutit suliariumannittussarsiuunneqartartut aqutigalugit ingerlanneqartartumik Namminersorlutik Oqartussat aamma ilaatigut Greenland Business-illu akornani. Aaqquissuussinernik ingerlaavartumik nutaanik pilersitsisoqartarpoq, kingullertut aningaasanik annikitsunik attartortarnermik aaqquissuussineq. Neqi A/S-ilu kiffartuussinermik isumaqatigiissutit qularnaartussaavai kalaallit savaaraataannik savaataannillu tunisisarneq, toqoraasarneq nioqqutissiaralugillu suliareqqiisarneq, kiisalu aamma naatsiianik – kartoffilinik nioqqutissiorneq.

Naalakkersuisut aamma aallutaraat inuussutissarsiuutinik nutaanik ineriartortitsineq. Tassani assersuutigalugu Sermimik aamma Imermik avammut niueruteqartarpoq pillugu periusissiami (2017-2018) pilersaarutaavoq sermimik aamma imermik avammut nioqquteqartarnerput ineriartortinneqassasoq inuussutissarsiuutit ilaattut nunatsinni suliffissaqartitsillunilu aningaasarsiorfiusutut. Naalakkersuisut aamma kissaatigaat erngup nukingata nukissiuutit iluaqutigineqarsinnaanera pillugu ukiut tamaasa misissuisitsisarnissartik, ussasaarisooqartarnissaalu nunani allani inuussutissarsiorfiusutut inuussutissarsiuutinik nutaanik avataanillu aningaasarsuisussanik, inuiaqatigiinni suli annerusumik ineriartortitsisoqarnissaa anguniarlugu, tak. Nukissiuuteqarnikkut Imermillu Pilersuinnikkut immikkoortumut pilersaarut.

Inuussutissarsiuutit alla ineriartorfiusoq tassaaq takornariartitsineq. Takornariartitsinermi periusissamik nutaanik ineriartortitsinermut atatillugu Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisup

takornariartitsisarneq pillugu aaqqissuussinernik nunatsinni nunap immikkoortuini tamani 2018-imi augustimi aamma septemberimi ingerlatsisarsimavoq. Siunertaasoq tassaavoq innutaasunik aamma suliffeqarfinnik nunatsinni sumiiffinni assigiinngitsuni oqalliseqateqartarneq, aammalu takornariartitsisarnermut periusissiasamat nutaamik ilanngussassanik katersinissaq, taamaaliornikkut periusissiaq nutaaq sumiiffinnit assigiinngitsunit aallaaveqartutut suliaasinnaaqqullugu.

Apeqqut 6:

Nunatta kujataani / Kommuni Kujalleq-mi inuussutissarsiornikkut siuarsarneqarsinnaasut suut Naalakkersuisuniit soqutiginaartutut isigineqarpat?

Akissut:

Apeqqummut 5-imut akissutit innersuutissavakka.

Apeqqut 7:

Uran pillugu nunatsinni inuppassuit isummamikkut akerleriinnerat Naalakkersuisuniit qanoq iliuuseqarfiginiarneqarpa?

Akissut:

Naalakkersuisut ajornartorsiutitut isiginngilaat uran-imut tunngatillugu isummat avissimaneri. Inuiaqatigiinni assigiinngitsunik amerlasuunik assersuutissaqarpoq isummat avissimasarnerinik, apeqqutini inuiaqatigiinnut pingaaruteqartuni, soorlu aalisarnermut, sulisussaaleqinermut isumaginninnermut allanullu tunngassuteqartuni.

Sammissami aalajangersimasumi isummat assigiinngitsuusarnerisa inuiaqatigiinni oqallinneq uummaarissoq pilersittarpaa, qularnaartarlugulu sammissami apeqqutit pisariaqartut naammaginartumik qaammarsaavigineqartarnerat. Kiisalu pitsaasumik uummaarissumillu inuit tamat akornanni oqallittoqartarnera tunngaviulluinnarpoq inuiaqatigiinni naqisimaneqanngitsumik ingerlatsiviusuni, - demokratiskiusuni – inuttaasunullu peqataatsiviusuni.

Apeqqut 8:

Uran-imik piiaanerup aalisarnermut inuussutissarsiornermut savaateqarnermullu inuussutissarsiummut eqquinerlunnginnissaa qanoq Naalakkersuisuniit sillimaniarfigineqarpa?

Akissut:

Aatsitassanut tunngasumik inatsimmi § 76 naapertorlugu ingerlatseqatigiiffiup pisussaaffigaa avatangiisinik nalilersuineq pillugu nalunaarusiornissaq,

aatsitassarsiornikkut suliniutissaq nalilerneqarsimatillugu inuiaqatigiinni pissutsinut annertuutigut sunniuteqartussatut.

Inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiorneq ilaatigut allaaserinnittussaavoq immikkuualuttortalersugaasunik inuiaqatigiinnillu aallaaveqartunik pissutsinik suliniummik aallartitsisoqartinnagu, kisitsisinik paasissutissanik nutaanerpaanik imaqtartussaasunik, tunngaviusussanik pilersaarusiortoqarnissaanut, piujuaannartitsisumik tunngaveqartumik siunissamilu nakkutilliisoqarnissaanut.

Kiisalu inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiaq ilaatigut tamakkiisuusussaavoq pissusiviusunillu tunngaveqartumik allaaserinnissalluni innuttaasut ataasiakkaat, sumiiffimmi inuiaqatigiit attorneqartussat suliffeqarfiillu, kiisalu kalaallit inuiaqatigiit ataatsimut isigalugit qanoq suliniummit iluaqtissarsissanersut.

Inuiaqatigiinni piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiaq Kuannersuarni suliniummut tunngatillugu taamaasilluni nassuiaasiortussaavoq suut sunniutaasussat suliniutip kingunerisinnaaneraai pillugit, inuussutissarsiutit pioreersut eqqarsaatigalugit, soorlu aalisarnerup aammalu savaateqarnermik inuussutissarsiutip. Pitsaanngitsunik sunniuteqartussaappat piujuaannartitsisumik ingerlatsineq pillugu nalunaarusiami siunnersuuteqartoqassaaq suliniutissanik sunniutaasinnaasunik pitsaanngitsunik annikinnerulersitsisussanik imaluunniit atorunnaarsitsisussanik.

Apeqqut 9:

Narsami innuttaasut sutigut tamatigut peqqissutsimikkut avatangiisaatigullu illersorneqarnissaat siunertaralugu avatagiisinut sunniutaasussanut nalilersuineq pillugu nalunaarusiami apeqquersuinissamut Naalakkersuisut sunik eqqumaniarfigisaqarpat?

Akissut:

Pinnngortitamut Avatangiisinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisup apeqqut taanna akissuteqarfigaa, imaattumik:

Pissutsit attuumassutillit tamarmik Naalakkersuisunit eqqumaffigineqarput. Aatsitassanut inatsimmi aamma ASN-imut najoqqutassiani piumasaqaatit tamarmik malinneqartussaapput. ASN-imut najoqqutassiani, ilaatigut Aarhus Universitet-imi Nationalt Center for Miljø og Energi-mi (DCE) aamma Pinnngortitaleriffimmi attuumassuteqanngitsumik ilisimatusarnikkut avatangiisit pillugit siunnersuisartunit erseqqissarneqarpoq:

- “ASN-ip aatsitassarsiormermit pilersaarutip siunnersuutigineqartup immikkoortuini tamani; sanaartormermit, ingerlatsinermit, matuneqarnerata nalaani matuneqarnerata kingorna avatangiisitigut kingunerisinnaasaanik paasiniaanermit atorineqarsinnaasaaq, siulittuuteqarsimassaaq, allaaserinnilluni, nalilersuilluni atassuteqartitsillunilu
- ASN-imi pilersaarummit sunnerneqarsinnaasut tamaasa ilanngullugit sammineqassapput. Pilersaarummi aatsitassarsiorfiup avataaniittut ilaappata, soorlu aqqusernit, umiarsualiviit, ruujorit aqquaat, mittarfiit umiarsuillu ingerlaarfii, taakku sunniutaat aamma ilanngunneqassapput
- sunniutissat paasineqartut naammassiniarlugit aaqqiiffiniarniarlugillu aaqqiussutissanik ASN-ikkut siunnersuuteqartoqassaaq
- ASN-imi pinngortitamut, uumasunut naasunullu kiisalu akuutissanit ulorianartunit eqqorneqarsinnaaneq eqqarsaatigalugu inuit peqqissuuneranni mianerisassat tamarmik ilaassapput
- Aatsitassanik piaanissamut akuersissut pillugu ingerlatseqatigiiffik qinnuteqarniarluni aalajangerniartorlu ASN suliarineqalissaaq
- Assersuutigalugu ingerlatsinerit, immikkoortoq suliarineqartullu allanngortinneqarpata, ASN-ip nutarterneqarnisaa Aatsitassanut Oqartussat piumasarisinnaavaat
- ASN avatangiisini tunuliaqutaasunik (najoqqutassanik) misissuinernik tunngaveqassaaq, taakku amerlanertigut ukiunik marlunnik-pingasunik sivisussuseqartarput, ingerlatanit sanaartormermit sulinermit sunnerneqalersigatik.“

(Kalaallit Nunaanni aatsitassanik atuinermi pillugu nassuiaatip ASN (Avatangiisinut Sunniutinik Nalilersuinerit) suliarineranut najoqqutassat, qupp. 5).

Apeqquut 10:

Uran-imik pīaaffissatut pilersaaruteqarfiusoq nunatsinni inuit ujaqqanik pinnerasaasiortunut tugtupit-imik allanillu pinnerasaasiassanik pīaaffissaattut Naalakkersuisut innersuussinnaavaat?

Akissut:

Aatsitassanut, Suliffeqarnermullu Naalakkersuisup apeqquut taanna akissuteqarfigaa, imaattumik:

Naalakkersuisut siusinnerusukkut akissuteqarput § 37 naapertorlugu apeqquuteqaammut nr. 257 2018-mut atatillugu parteeqativit Naalakkersuisunut apeqquutigisaanut. Naalakkersuisut taamaattumik pisinnaatipput akissuteqarnissamut taamani akissutaasutut uteqqiisunik annertuutigut imaqartumik:

Tugtupit-mik Kuannersuarni peqarfik ujarlernissamut akuersissuteqarfioreernikuvoq. Naalakkersuisut tamatigut malittarpaat atugassarititaasut aamma piunasaqaatit akuersissut tunniunneqarsimasumi ilaareersut, tamannalu isumaqarpoq ingerlatseqatigiiffik ujarlernissamut piginnaatitaasoq siulliulluni pisinnaatitaasoq aatsitassanut tamanut, uppersarneqarsinnaappallu aatsitassanik iluaqutigineqarsinnaasunik peqartoq, taava taakkua pisinnaatitaapput piiaanissamut akuersissummik qinnuteqarnissamut. Tamannalu aamma tugtupitsimut atatillugu atuuppoq, kisiannili akuersissummik pigisaqartup imaaliinnarluni soqutigisarinnigilaa tugtupitsimik iluaquteqarnissaq. Taamaattumillu pissusissamisuussaaq tugtupitsip isummerfigineqarnissaa ingerlatseqatigiiffiup aatsitassanik allanik sumiiffimmi piiaanissamik qinnuteqarnissaanut atatillugu.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Aqqalu Jerimiassen